

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Regulerte planteskadegjørere i jord

Gjennestad 16. januar 2019

v/seniorinspektør Anne Kari Kroken, Mattilsynet avd. Vestfold

Regelverk

- **Matloven**

(<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2003-12-19-124>)

- **Forskrift om planter og tiltak mot planteskadegjørere (forskrift om plantehelse)**

(<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2000-12-01-1333>)

- **Forskrift om floghavre**

(<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-22-752?q=floghavre>)

I tillegg ved import:

- Forskrift om matpoteter fra Egypt (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2007-11-16-1259>)
- Forskrift om tiltak mot mørk ringråte i potet (forskrift om importforbud av nederlandsk potet) (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1996-05-14-498>)

Regulerte planteskadegjørere (karanteneskadegjørere)

Vedlegg 1 og 2 i forskrift om plantehelse + floghavre

- Planteskadegjørere som er vanskelig å bekjempe og kan gi store skader bl.a. i form av avlingstap
- Meldeplikt til Mattilsynet ved mistanke

Informasjon finnes her:

- Nibio: <https://www.plantevernleksikonet.no/>
- EPPO Global Database: <https://gd.eppo.int/>
- Mattilsynet: www.mattilsynet.no

Hva gjør Mattilsynet?

- Tilsyn hos
 - importører
 - pakkerier
 - produsenter
- Veiledning og dialog
- Overvåkings- og kartleggingsprogram (OK-program)
 - prøveuttak
 - for å overvåke tilstand og skaffe kunnskap om status i Norge
 - eller
 - for å få kunnskap om risiko v/ import

Potetcystenematoder (PCN)

- OK-program i 2009 – 2016 (Vestfold i 2012)
 - 18 846 jordprøver analysert,
PCN påvist i 5,2 % av prøvene
- PCN-registeret finnes på www.mattilsynet.no
 - ca 6000 eiendommer står oppført
(400 av disse er i Vestfold)

OK-program 2019

– Skadegjørere i potet

Vil omfatte analysering for:

- **lys ringråte** (*Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus*),
- **mørk ringråte** (*Ralstonia solanacearum*)
- **Meloidogyne chitwoodii**
- **Meloidogyne fallax**

Prøver vil bli tatt ut i hele landet fra mat-, industri- og settepoteter (settepoteter: undersøkes kun for Meloidogyne-artene)

Prøveuttaket

- Vil foregå i perioden august - ca. 15. november
- Fra produsenter av mat- og industripotet med ≥ 5 daa
- I tillegg potetprodusenter som fikk påvist lys ringråte i perioden 2011-2015
- Prøveuttak av alle sortene til produsenten
 - én prøve pr. sort pr. 50 daa.
 - én prøve = ca. 200 knoller
- Prøvene tas hovedsakelig ut fra lager

Bekjempelsespraksis v/ påvisning av lys ringråte

- Alle poteter på produksjonsstedet anses som smittet og omsetning/avhending av potetene er forbudt
 - muligheter for dispensasjon
- 3 års karantene for dyrking av poteter på produksjonsstedet
 - muligheter for dispensasjon
- Pålegges fjerning av potetplanter som vokser opp fra overvintrede knoller
- Rengjøring og desinfeksjon av lagerrom, maskiner o.l.
- Transport av smitta poteter må skje slik at ev. smitte ikke spres
- Forbud om maskinsamarbeid med ikke-smittede bruk

Veiledere til regelverk

Mattilsynet har utarbeidet veiledere som bl.a. gjelder ved produksjon og omsetning av:

- potet
- planter og formeringsmateriale med røtter dyrka på friland
- Planter og formeringsmateriale av kepaløk

Disse finnes på Mattilsynets hjemmesider: www.mattilsynet.no

Takk for meg!